

3.11 2020 Uppdatering av anvisningar för grundskolan

Ny rubrik 1 b infogad för att förtydliga rekommendationer gällande frivillig karantän samt uppdatering under rubrik 7 gällande användning av ansiktsmask

Kommuner, kommunförbund och grundskolor i landskapet Åland

13.8 2020 Information och riktlinjer till kommunerna gällande terminsstart i grundskolorna.

På grund av rådande Covid 19 pandemi kommer grundskolornas terminsstart 2020 att kräva åtgärder och planering för att kunna garantera en trygg skolstart för elever, lärare och all personal. Utgångspunkten är att undervisningen under höstterminen ordnas som närundervisning. I närundervisningen följer man normal lagstiftning. I närundervisningen ska gällande hygien- och säkerhetsprinciper följas och skolorna behöver uppdatera rutinerna i sina verksamheter i enlighet med anvisningar som ges ut.

Från och med den 14 maj 2020 hanteras användningen av skolornas lokaler genom åtgärder i enlighet med lagen om smittsamma sjukdomar (FFS 1227/2016), smittskyddslagen. Med stöd av 8 § i smittskyddslagen kan de regionala myndigheterna fatta beslut om åtgärder i enlighet med den regionala situationen. På det viset kan olika delar av landet reagera snabbt och flexibelt med beaktande av den regionala situationen. Med stöd av 30 § 9 punkten i självstyrelselagen är det landskapsregeringen eller en annan myndighet som anges i lag som fattar beslut om stängning av skolorna på Åland med stöd av smittskyddslagen.

Landskapsregeringen har gjort en lagändring i grundskolelagen där 16 a§ *Distansundervisning i exceptionella situationer* infogats i lagen. Syftet med lagändringen är att möjliggöra distansundervisning med s.k. normallagstiftning under hösten om coronasituationen förvärras. Lagändringen ger möjligheten att ordna undervisningen i grundskolan som distansundervisning vid situationer där grundskolorna stängs helt eller delvis på grund av ett regionalt pandemiläge. Distansundervisning i exceptionella situationer är endast möjlig efter att smittskyddsmyndigheten tagit ett beslut om att stänga en skola helt eller delvis på grund av utbredd smitta.

Länk till lagförslaget <https://www.lagtinget.ax/dokument/lagforslag-272019-2020-47523>

Allmänna anvisningar för terminsstart i grundskolorna

Syftet med dessa anvisningar är att stödja skolor i förverkligandet av en trygg skolgång och arbetsmiljö för både elever och personal under coronaepidemin. Utgångspunkten är att undervisningen under höstterminen ordnas som närundervisning och följer normal lagstiftning men med justering av verksamheten för att minska och hindra smittspridningen. Genom att följa anvisningarna minskar man smittrisken och exponeringen begränsas och därmed underlättas smittspårningen i fall av konstaterad smitta. I verkställande av anvisningarna är det viktigt att man följer principerna för barnets bästa och principerna för hanteringen av smittsamma sjukdomar. Anvisningarna och rekommendationerna revideras kontinuerligt i

enlighet med hur coronapandemin utvecklas. Det är viktigt att man håller sig uppdaterad om de senaste anvisningarna och rekommendationerna gällande olika säkerhetsaspekter.

(källa: Institutet för hälsa och välfärd och undervisnings- och kulturministeriet – <https://valtioneuvosto.fi/documents/1410845/22330894/THL+UKM+rekommendation+till+anordnare+av+utbildning+och+sm%C3%A5barnspedagogik+under+coronavirusepidemin+4.8.2020.pdf/f592ff2e-4b5d-b520-5908-d718e3f97528/THL+UKM+rekommendation+till+anordnare+av+utbildning+och+sm%C3%A5barnspedagogik+under+coronavirusepidemin+4.8.2020.pdf?t=1596718699231>)

Följande rekommendationer gäller för verksamheten i grundskolan

Varje skola behöver planera hur man bäst kan tillgodose rekommendationer om att hålla avstånd och hygien på sin enhet enligt de omständigheter och förutsättningar som råder på just den skolan.

1. a) Den som har symtom ska inte komma till skolan

Coronaviruset orsakar en luftvägsinfektion med symtom såsom hosta, halsont, feber, andnöd, muskelsmärta, magsymtom och huvudvärk (<https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/aktuellt/aktuellt-om-coronaviruset-covid-19/symtom-och-behandling-coronaviruset>).

Man ska inte komma till skolan om man har symtom som tyder på smitta. Om eleven insjuknar under dagen, flyttas eleven omedelbart till ett separat rum för att vänta på en vårdnadshavare under tillsyn av en vuxen. Vuxna undviker närkontakt med den insjuknade genom att hålla ett tillräckligt avstånd.

Personer med symtom ska med låg tröskel söka sig till coronavirustestning. Om testresultatet är negativt och symtomen klart minskar, kan barnet återvända till skolan även om symtomen inte helt har avtagit. Innan testresultatet är klart ska man dock undvika kontakt med andra. Om symtomen senare börjar på nytt eller ökar ska man göra ett nytt coronavirustest. Om symtomen beror på allergi och tydligt lindras av allergimedicinering, kan man återvända till skolan även om symtomen inte helt har avtagit. Om symtomen inte lindras trots medicinering ska man söka sig till testning. Om testresultatet är negativt kan man återvända till skolan.

1. b) Resor och frivillig karantän

Ålands landskapsregering rekommenderar frivillig karantän efter inresa till Åland från ett riskområde, även om resan gått via ett land som inte klassificerats som ett riskområde (<https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/aktuellt/aktuellt-om-coronaviruset-covid-19/resor-och-coronaviruspandemin>).

Även barn i grundskolan rekommenderas frivillig karantän. Den frivilliga karantänen är sju (7) dygn.

Undantag för rekommendation av frivillig karantän vi resa gäller:

- Resor relaterade till viktiga familjeangelägenheter där karantän skulle innebära ett hinder (t.ex. barn som reser för lagstadgad umgängesrätt).
- Nödvändiga resor för utbildning till och från Sverige samt Estland där karantän skulle innebära ett hinder (t.ex. studierelaterade praktikplatser utomlands och utbildningar på Åland för personer som reser in från riskområde).
- Personalgrupper som är nödvändiga med tanke på försörjningsberedskapen.
- Alla arbetsrelaterade resor till och från Sverige samt Estland.
- Andra nödvändiga resor där karantän skulle innebära ett hinder (t.ex. för sjuk-, tand- eller veterinärvård).
- Inresa via ett riskområde från ett land som inte klassificerats som riskområde (transit).

Det är i det enskilda fallet upp till personen själv att avgöra om resan omfattas av undantagen

[Länk till landskapsregeringens uppdaterade rekommendationer](#)

Under karantänstiden gäller samma arrangemang och rutiner som om eleven skulle vara sjukskriven; alltså skickas hemuppgifter hem och eleven uppdateras om vad som gjorts i skolan. Skolan är däremot inte skyldig att ordna distansundervisning under den här tiden.

Den frivilliga karantänen baserar sig på en rekommendation som inte är tvingande. Vårdnadshavarna beslutar själva om beaktandet av rekommendationen eller inte. En skola kan således inte hindra en elev att delta i närundervisning på grund av den frivilliga karantänsrekommendationen.

2. Riskgrupper

Det är sällsynt att barn drabbas av svår coronavirussjukdom och risken för en sådan är inte större hos personer som är friska och inte heller hos majoriteten av de barn och unga som har en långvarig sjukdom. Till riskgruppen för svår coronavirussjukdom hör barn vars underliggande sjukdom även i övrigt medför en ökad risk för allvarliga infektioner. Den behandlande läkaren bedömer om ett barn med en svår underliggande sjukdom eller som behöver regelbunden medicinering som sänker motståndsförmågan, eller ett barn med en familjemedlem i denna situation, kan delta i närundervisning i skolan. Vid beslut om enskilda arrangemang ska man utnyttja en läkares bedömning.

I fråga om anställda vid skolor grundar sig åtgärderna på arbetsgivarens riskbedömning. Företagshälsovården stöder arbetsgivaren vid riskbedömningen.

Riskgrupper för allvarlig coronavirussjukdom: <https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/aktuellt/aktuellt-om-coronaviruset-covid-19/riskgrupper-for-allvarlig-coronavirussjukdom>

3. Onödig fysisk kontakt bör undvikas

Coronaviruset smittar i första hand som droppsmitta (<https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/aktuellt/aktuellt-om-coronaviruset-covid-19/smitta-och-skydd-coronaviruset>).

I skolan ska man sträva efter att undvika kontakt där man är i direkt beröring med andra.

- Trots att hygienen effektiviseras och fysiska kontakter undviks är det viktigt att se till att barnet får den närhet, trygghet och växelverkan som det behöver på ett så normalt sätt som möjligt.
- Genom att ordna verksamheten i mindre grupper och genom att utnyttja utrymmen utomhus strävar man efter att så få personer som möjligt ska vistas i samma utrymme.
- I årskurserna 1-6 rekommenderas att klasserna hålls åtskilda under hela skoldagen. I de valfria ämnena kan undervisningsgruppen bytas om undervisningen inte kan ordnas på annat sätt. Om det exempelvis i högstadiet är omöjligt att hålla isär undervisningsgrupperna, rekommenderas det att man satsar på att hålla avstånd och på hygien samt strävar efter att sköta undervisningen i skift i mån av möjlighet.
- Tomma lokaler som lämpar sig för undervisning kan vid behov tas i undervisningsbruk.
- Måltiderna ordnas i mån av möjlighet med den egna klassen eller gruppen, inte som gemensamma måltider i matsalen. Matsalen kan dock användas i skift. God hygien ska iakttas av de som tillverkar maten, de som delar ut maten och de som kommer för att äta.
- Verksamheten i skolan räknas inte som allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar som avses i lagen om sammankomster. Eventuella mötesbegränsningar tillämpas inte på verksamheten.
- Stora gemensamma tillställningar rekommenderas ändå inte om inte tillräckliga avstånd och god hygien kan iakttas.
- Det rekommenderas att andra personer än elever och skolans personal inte vistas i skolans lokaler. Barns och familjers möjlighet att bekanta sig med skolans verksamhet ordnas med beaktande av avstånd och hygien.
- Det rekommenderas att man beaktar avstånd och hygien och gruppstorlek även vid personalens sammankomster och planeringstillfällen.
- För att förhindra spridning av smitta rekommenderas att personalen i regel inte flyttar från en enhet till en annan.
- Rekommendationer kring eventuell användning av munskydd uppdateras i enlighet med anvisningar av Institutet för hälsa och välfärd.

Arbetshälsoinstitutets anvisningar till arbetstagare: <https://www.ttl.fi/sv/anvisningar-till-arbetstagare-for-att-forebygga-att-bli-smittad-av-det-nya-coronaviruset/>

4. En god hand- och hosthygien förebygger smitta

Coronaviruset sprider sig främst med droppsmitta då en sjuk person hostar eller nyser. Då man sköter hand- och hosthygien på rätt sätt förebygger man smittspridning.

- Såväl barn som vuxna tvättar händerna då man kommer till skolan samt då man går hem. Därutöver tvättar man händerna före man äter, då man kommer in efter att ha varit utomhus samt alltid då man har nyst eller hostat eller om händerna är märkbart smutsiga. Händerna torkas med engångspappershanddukar.
- Ifall det inte finns möjligheter att tvätta händerna används handdesinfektionsmedel. Handdesinfektionsmedlet ska finnas lätt till hands. En vuxen ska övervaka då ett barn använder medlet.

- Då man nyser eller hostar täcker man munnen med en engångsnäsduk, som man efteråt kastar bort. Ifall man inte har tillgång till en näsduk nyser eller hostar man i armvecket. Sedan tvättar man händerna.

<https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/sjukdomar-och-bekampning/anvisningar-for-forebyggande-och-bekampning-av-infektioner/allmanna-hygienregler>

5. Städning

Coronaviruset sprider sig främst med droppsmitta då en sjuk person hostar eller nyser. Det är möjligt att viruset också smittar via beröring. Coronavirus överlever inte längre tider i luften eller på ytor när temperaturen varierar. Vid städning ska man använda ett svagt basiskt universalrengöringsmedel. I sanitetsutrymmena kan städningen intensifieras genom att använda desinfektionsmedel. Man kan följa Arbetshälsoinstitutets städanvisningar.

- Torka av kontaktytor så som dörrhandtag, armstöd, pulpeter och bord, strömavbrytare och kranar minst en gång per dag, helst två gånger per dag.
- Undvik användning av arbetsredskap som är i gemensamt bruk, som t.ex. tangentbord, pekplattor eller pysseltillbehör (saxar m.m.) eller rengör efter varje användare
<https://www.ttl.fi/sv/stadanvisningar-for-att-forebygga-smitta-av-covid-19%E2%80%AF/>

6. Ifall man konstaterar coronasmitta i skolan

Det är ÅHS som ansvarar för smittsamma sjukdomar och som utreder smittkedjor i landskapet. Ifall coronasmitta konstateras i skolan fås information om hur man ska gå till väga av ÅHS. Smittkedjan utreds ifall personen blivit exponerad, de exponerade bör spåras och försättas i karantän i 14 dagar.

Den som har blivit smittad med coronavirus ska stanna borta från skolan i minst 14 dygn från symtomens början, men vid behov längre så att han eller hon har varit symptomfri i minst två dygn innan han eller hon återvänder till skolan eller småbarnspedagogiken.

7. Användning av ansiktsmask, munskydd i kollektivtrafik

Landskapsregeringen har gett ut anvisningar kring användningen av ansiktsmask i kollektivtrafiken, landskapsregeringens beslut ÅLR 2020/6701. **Användningen av ansiktsmask rekommenderas i accelerationsfasen. Skolan ansvarar för att hålla sig uppdaterad om vilken utvecklingsfas av sjukdomsförloppet landskapet befinner sig i. Närmare information finns på landskapsregeringens hemsida.**

<https://www.regeringen.ax/nyheter/covid-19-situationen-pa-aland>

Användningen av ansiktsmask gäller personer över 15 år som åker i kollektivtrafik med de åländska landsortsbussarna och Mariehamns bussen då man inte kan undvika när-kontakter i kollektivtrafiken. Anvisningen gäller även inom matartrafiken till lantsortsbussen.

Landskapsregeringen distribuerar ansiktsmasker till grundskolornas högstadieskolor för utdelning till busspassagerare över 15 år som åker med kollektivtrafik till skolan. Ansiktsmaskerna som delas ut är kirurgiska näs- och munskydd, CE-märkta för engångsbruk.

- Skolan ansvarar för att ansiktsmaskerna distribueras enligt anvisningarna och att eleverna får nödvändig undervisning i användningen av ansiktsmasker.
- En god handhygien är viktig vid användningen av ansiktsmask.
- Det är önskvärt att eleverna inte lämnar sina använda ansiktsmasker i bussen.

<https://www.regeringen.ax/coronaviruset-covid-19/rekommendationer-annan-info-fran-landskapsregeringen/utdelning-gratis-ansiktsmasker-personer-over-15-ar-aker-kollektivtrafik-pa>

Kontaktpersoner

Elisabeth Storfors
Byråchef utbildningsbyrån
Utbildnings- och kulturavdelningen
Ålands landskapsregering
+358 18 25000 (vxl)
elisabeth.storfors@regeringen.ax

Katarina Halme-Wiklund
Specialsakkunnig inom utbildning
Utbildnings- och kulturavdelningen
Ålands landskapsregering
+358 18 25000 (vxl)
katarina.halme-wiklund@regeringen.ax